Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: **Robbert-Jan van Duijn**	**Opgesteld door:** **Edzard van Holthe, griffier**	
Besluitvormende vergadering: 24 februari 2022	**Registratienummer collegebesluit:** 42843	**Raadsnummer** (niet invullen, dit vult de griffie in)
Titel / onderwerp: ICT-middelen en -ondersteuning vanaf de raadsperiode 2022		
Samenvatting: Om raadswerk te kunnen uitvoeren hebben raadsleden ICT-middelen nodig. De gemeente moet daarbij rekening houden met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).		

Voorgesteld besluit:
De raad wordt voorgesteld het volgende te besluiten:

1. Vanaf de raadsperiode 2022 de domeinnaam en e-mailadres @raadnieuwkoop.nl te hanteren voor alle raadsleden en fractieassistenten van de gemeente Nieuwkoop;
2. Te kiezen voor het scenario ‘iPad in bruikleen’;

   Met de volgende opties
   a. inrichting met Microsoft Office E3;
   b. beschikbaarheid van een eerste lijns helpdesk binnen kantoortijden door de IT leverancier van de gemeente Nieuwkoop;
3. Besluitpunt 2 beschikbaar te stellen aan alle raadsleden en aan maximaal drie fractieassistenten per fractie;
4. De kosten voor de bovenstaande besluitpunten te dekken uit:
   a. het beschikbaar gestelde bedrag (zie verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2016 - besluit van 12-7-2018 nr. 2018-058) voor een raadsperiode van vier jaar:
      € 500 per raadszetel + € 2.500 per fractie; totaal met zes fracties is € 25.500 per raadsperiode;
   b. het restant à € 265.000 voor een periode van vier jaar uit de algemene reserve;

   en de financiële consequenties van dit besluit te verwerken in een bijpassende begrotingswijziging 2022.

TOELICHTING

Inleiding / aanleiding
In Nieuwkoop zijn van 2011 tot 2018 iPads in bruikleen verstrekt aan raadsleden. In de raadsperiode 2018-2022 kregen raadsleden eenmalig een extra bedrag per fractie waarmee zelf 'devices naar keuze' konden aanschaffen. Deze beide opties voldoen niet aan de huidige eisen en richtlijnen vanuit de rijksoverheid (onder andere AVG en BIO).
Om het raadswerk op veilige, verantwoorde wijze uit te voeren, moet bepaald worden hoe en van wie vanaf de raadsperiode 2022-2026 ICT middelen worden gebruikt en hoe dit wordt ondersteund.
In dit raadsvoorstel wordt een aantal scenario's beschreven om raadsleden en fractieassistenten op een veilige manier met ICT middelen te ondersteunen.

Beoogd (maatschappelijk) effect
Het ter beschikking stellen van ICT middelen aan raadsleden en fractieassistenten zodat zij op een veilige manier en conform standaarden van de rijksoverheid hun raadswerk kunnen uitoefenen.

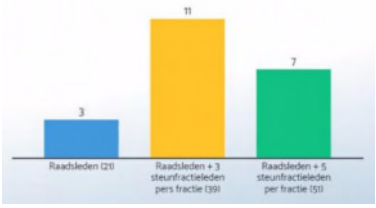
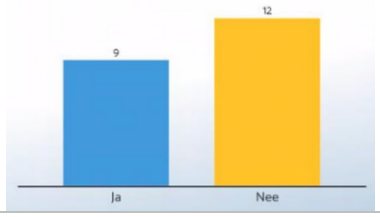
Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis
Onderstaand de kaders / eerdere besluiten / voorgeschiedenis:

- De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), sinds 25 mei 2018 van toepassing. In de hele Europese Unie
- Privacywetgeving.
- De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), sinds 1 januari 2019 van kracht.
- Artikel 5.3 uit verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2016:
  "De bijdrage uit lid 2 wordt, uitsluitend in het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen, verhoogd met € 500 per raadszetel + € 2.500". Dit artikel is toegevoegd aan de verordening in het verkiezingsjaar 2018. In de verordening is dit bedrag niet geoormerkt voor ICT devices. In het bijbehorende raadsvoorstel is opgenomen dat dit bedrag is "voor de aanschaf van mobiele apparaten; bijvoorbeeld iPad's".

Participatie / betrokken partijen / personen
Sinds zomer 2021 zijn raadsleden bij betrokken bij het afweging- en besluitvormingsproces over de ICT middelen voor raadsleden en fractieassistenten:

- Op 2 september 2021 is aan de raad 'AVG-bewustwording' gepresenteerd door de Functionaris Gegevensbescherming en door de Chief Information Security Officer.
- Op 8 december 2021 heeft een afvaardiging van de gemeenteraad (de raadsleden De Kleer en Carlier) de mogelijke scenario's besproken met afdeling ICT en de griffie.
- Op 11 januari 2022 zijn de scenario's aan de raad gepresenteerd waarbij twaalf raadsleden en elf fractieassistenten aanwezig waren. De onderstaande drie vragen zijn voorgelegd:
  1. Hardware: voorkeur voor BYOD, een meerderheid wil niet investeren in een notebook
  2. Aantal personen: naast raadsleden krijgen ook fractieassistenten ICT middelen in bruikleen
  3. Helpdesk: de meerderheid heeft hieraan geen behoefte.

  Zie onderstaande figuur voor de exacte stem aantallen per vraag.

Keuze voor hardware	Hoeveel personen worden voorzien van ICT middelen	Beschikbaarheid helpdesk (tijdens kantooruren)
		

NB: met het begrip “steunfractieleden” worden “fractieassistenten” bedoeld

In de bijeenkomst van 11 januari 2022 is voorgesteld om een keuze te maken uit één van de volgende scenario’s:

1.A	**BYOD - A (Bring your own device)**	**Alle raadsleden (en fractieassistenten) maken gebruik van een eigen / privé ICT middel (device) en iedereen is zelf verantwoordelijk voor een veilige inrichting op het privé device.** **De gemeente levert voor alle gebruikers een @raadnieuwkoop.nl mailadres.**
1.B	BYOD – B (Bring your own device)	Alle raadsleden (en fractieassistenten) maken gebruik van een eigen / privé ICT middel (device) en iedereen is zelf verantwoordelijk voor een veilige inrichting op het privé device. De gemeente zorgt voor een veilige netwerkinrichting op basis van MS Office E3 en levert voor alle gebruikers een @raadnieuwkoop.nl mailadres. Optioneel is het stellen van ICT vragen aan een helpdesk in kantoortijd.
2.	iPad in bruikleen	Alle raadsleden (en fractieassistenten) maken gebruik van een iPad in bruikleen van de gemeente. De gemeente zorgt voor een veilige inrichting door middel van MS Office E3 en levert voor alle gebruikers een @raadnieuwkoop.nl mailadres. Optioneel is het stellen van ICT vragen aan een helpdesk in kantoortijd.
3.	Notebook in bruikleen	Alle raadsleden (en fractieassistenten) maken gebruik van een notebook in bruikleen van de gemeente. De gemeente zorgt voor een veilige inrichting door middel van MS Office E3 en levert voor alle gebruikers een @raadnieuwkoop.nl mailadres. Optioneel is het stellen van ICT vragen aan een helpdesk in kantoortijd.

Duurzaamheidsaspecten
In onderstaande tabel zijn de scenario’s beoordeeld op duurzaamheidsaspecten.

Scenario	**BYOD - A & B**		**iPad**		**Notebook**	
Duurzaamheids-aspect	Geen extra hardware	++	Extra hardware	-	Extra hardware	-

Gezondheid
N.v.t.

Varianten met argumenten voor en tegen
Beoordeling scenario's
In onderstaande tabel zijn de scenario's op een drietal aspecten beoordeeld.

Scenario	**BYOD - A**		**BYOD - B**		**iPad in bruikleen**		**Notebook in bruikleen**	
Aspect								
Kosten voor gemeente	Kosten: € 19.800 per raads-periode *Past in begroting*	+/-	Kosten: Tussen € 51.600 en € 135.000 per raads-periode *Afh. van aantal fr.ass. & helpdesk*	-	Kosten: Tussen € 165.600 en € 373.800 per raads-periode *Afh. van aantal fr.ass. & helpdesk*	-	Kosten: Tussen € 203.700 en € 466.300 per raads-periode *Afh. van aantal fr.ass. & helpdesk*	--
Kosten voor raadslid	Beveilig. moet op orde zijn. *Afh. van privé situatie*	- / --	Geen voor- of nadeel	+/-	Geen voor- of nadeel	+/-	Geen voor- of nadeel	+/-
Veilig-heids risico	In potentie groot, afh. van inrichting en gebruik device door raadslid	--	In potentie middel, afh. van gebruik device door raadslid	-	Laag. Device wordt volledig beheerd door gemeente	++	Laag. Device wordt volledig beheerd door gemeente	++

Toelichting op scenario's
Iedereen een @raadnieuwkoop.nl mailadres
De reden om alle raadsleden (en fractieassistenten) een @raadnieuwkoop.nl mailadres te geven hangt vooral samen met de AVG. Een gemeente, en dus ook haar volksvertegenwoordiging, is volgens de AVG verplicht om ervoor te zorgen dat de informatie die zij hebben van bijvoorbeeld inwoners niet kan uitlekken of in verkeerde handen kan vallen. De verzender (het raadslid) is verantwoordelijk voor het voorkomen dat onbevoegden toegang krijgen tot vertrouwelijke informatie en persoons gegevens en dient hiervoor maatregelen te treffen (bijv. encryptie, het versleutelen van het e-mailverkeer tussen mailservers met behulp van een of meerdere moderne internetstandaarden).
Door raadsleden een @raadnieuwkoop.nl mailadres te geven kan de gemeente zorgen voor veilig email verkeer. Bovendien zorgt een uniform mailadres voor een professionele uitstraling.
Voor de beschikbaarheid van een @raadnieuwkoop.nl mailadres is een Microsoft Office licentie voorwaardelijk.
Nadeel is dat het mailadres van raadsleden aan het begin van de raadsperiode zal wijzigen; dus ook van de fractie die al met een uniform mailadres werkt.

Keuze voor een device
In de bijeenkomst op 11 januari hebben elf aanwezigen gekozen voor een ‘eigen device’ (BYOD) en elf aanwezigen voor een device in bruikleen.
Bij BYOD heeft het raadslid uiteraard zelf de keuze voor welk type device het raadslid gebruik wil maken. Het ‘eigen device’ wat gebruikt wordt om relevante stukken op te slaan en waarmee communicatie wordt gedaan, bijvoorbeeld via e-mail, moet ook door het raadslid zelf voorzien zijn van afdoende beveiliging.
Via het beschikbaar stellen van en Microsoft Office E3 licentie kunnen de raadsleden gebruik maken de Microsoft Office applicaties, zoals Word, Excel, Outlook, etc. Daarnaast heeft het raadslid daarmee ook de beschikking over een e-mail postbus met voldoende opslagruimte. Tot slot is met deze licentie ook een Microsoft Teams met meer functionaliteit beschikbaar. De licentie voorziet in de mogelijkheid de software op vijf devices te plaatsen.
Voorgesteld wordt om te kiezen voor een iPad, het goedkoopste en meest gekozen device in bruikleen. De kosten van een iPad zijn voor de gemeente hoger in vergelijking tot BYOD. Daar staat tegenover dat het aspect veiligheid op een iPad van de gemeente beter kan worden gewaarborgd door het gebruik van MS Office E3. Hierdoor kan bijvoorbeeld de iPad ‘leeg gemaakt worden’ van afstand in het geval dat de iPad is verloren. En het device wordt opgenomen in de ‘centrale monitoring’ om bijvoorbeeld ongewenste toegang tot het device te detecteren of om te waarschuwen dat verouderde software in gebruik is. Ook kan de griffie vertrouwelijke grote documenten of opnames op een veilige wijze via Teams met raadsleden delen.

Keuze voor helpdesk in kantoortijd
In de bijeenkomst op 11 januari hebben twaalf aanwezigen aangegeven geen behoefte te hebben aan een ICT helpdesk, negen aanwezigen hebben hieraan wel behoefte.
Bij deze keuze spelen twee aspecten. Allereerst worden de ICT middelen steeds complexer en zal de griffie en de IT in eigen beheer van de gemeente deze vragen niet kunnen beantwoorden. Op de tweede plaats is geen capaciteit beschikbaar binnen de gemeente voor het invullen van deze helpdesk functie. De IT afdeling van de gemeente Nieuwkoop is een aantal jaren geleden opgeheven en de IT ondersteuning is tot 2025 uitbesteed aan een extern bedrijf. Daarnaast heeft de griffie ook geen capaciteit om (eenvoudige) vragen te beantwoorden. De griffier adviseert om te kiezen voor de optie helpdesk in kantoortijd.

Aantal fractieassistenten
Fractieassistenten zijn cruciaal voor het werk van de volksvertegenwoordiging in Nieuwkoop. Zonder hen kunnen in ieder geval eenpersoonsfracties niet overal tegelijkertijd aanwezig zijn; en dat geldt ook voor grotere fracties.
Fractieassistenten worden vanuit ICT perspectief gelijk behandeld als raadsleden. Dit betekent dat zij dezelfde ICT hulpmiddelen en ondersteuning ontvangen als raadsleden. Bij het huidige maximum aantal van 5 fractieassistenten per fractie betekent dit een aanzienlijke kostenpost (6 fracties * 5 personen = 30 devices).
In de bijeenkomst op 11 januari heeft de meerderheid van de aanwezigen gekozen voor het ter beschikking stellen van ICT hulpmiddelen aan raadsleden en drie fractieassistenten.

Voorgesteld besluit
De raad wordt voorgesteld het volgende te besluiten:

1. Vanaf de raadsperiode 2022 de domeinnaam en e-mailadres @raadnieuwkoop.nl te hanteren voor alle raadsleden en fractieassistenten van de gemeente Nieuwkoop;
2. Te kiezen voor het scenario ‘iPad in bruikleen’;

Met de volgende opties

   a. inrichting met Microsoft Office E3;
   b. beschikbaarheid van een eerste lijns helpdesk binnen kantoortijden door de IT leverancier van de gemeente Nieuwkoop;

3. Besluitpunt 2 beschikbaar te stellen aan alle raadsleden en aan maximaal drie fractieassistenten per fractie;
4. De kosten voor de bovenstaande besluitpunten te dekken uit:
    a. het beschikbaar gestelde bedrag (zie verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2016 - besluit van 12-7-2018 nr. 2018-058) voor een raadsperiode van vier jaar:
    € 500 per raadszetel + € 2.500 per fractie; totaal met zes fracties is € 25.500 per raadsperiode;
    b. het restant à € 265.000 voor een periode van vier jaar uit de algemene reserve;

en de financiële consequenties van dit besluit te verwerken in een bijpassende begrotingswijziging 2022.

Kanttekeningen / risico's en beheersmaatregelen
Het risico bij BYOD is dat de gemeente minder controle heeft over de veiligheid. Zij is daarvoor afhankelijk van een veilige inrichting van alle devices door raadsleden en fractieassistenten zelf. De BIO beschrijft een uitgebreid normenkader waar een overheid zich aan moet houden. Als risico bij de digitaliseringsslagen van de overheid is bij diverse onderzoeken de uiteenlopende digitale vaardigheid van personen benoemd. Het goed beschermen van het privé device zal bij een aantal eigenaren van het device in goede handen zijn, maar rekening moet worden gehouden met de personen die hier minder goed in zijn.

Zie verder de afweging van scenario's hierboven in dit raadsvoorstel.

Financiële en Juridische gevolgen
Financiële gevolgen
De financiële gevolgen schommelen tussen € 67.000 voor een periode van vier jaar en € 467.000 voor een periode van vier jaar.
In de meerjarenbegroting is ten behoeve van fractieondersteuning € 25.500 in het verkiezingsjaar opgenomen (dus één keer in de vier jaar). Dit betekent dat de rest van de dekking, ongeveer € 265.000 voor een periode van vier jaar, dus ergens anders gezocht moet worden.

Juridische gevolgen
De Autoriteit Persoonsgegevens stelt op haar website zeer expliciet dat onbeveiligde e-mail niet meer is toegestaan voor het verzenden van persoonsgegevens. De verzender is hier verantwoordelijk voor en moet dus maatregelen te treffen om te voorkomen dat onbevoegden toegang krijgen tot de informatie.

Bijlagen
- Reactie op vragen van diverse raadsleden
- Presentatie ICT middelen 2022-2026 11-1-22 – niet openbaar
- Indicatie kosten ICT-middelen raadsleden en fractieassistenten (3 varianten) 2022-e.v. – niet openbaar
- Brief VNG aan burgemeesters over informatiebeveiliging 28-10-21
- Factsheet VNG Informatie Beveiligingsdienst over E-mailauthenticatie
- Presentatie AVG en informatiebeveiliging 2-9-21 – niet openbaar

Advies meningsvormende raad